

Clemens Merkelbach schenkt Bredase oeuvre aan Stedelijk Museum Breda

Foto Peter Cox

Clemens Merkelbach schenkt Bredase oeuvre aan Stedelijk Museum Breda

Van 3 augustus tot en met 8 december toont Stedelijk Museum Breda de Bredase tekeningen, schilderijen en schetsen van Clemens Merkelbach van Enkhuizen (1937). De werken maken deel uit van een omvangrijke schenking van deze kunstenaar aan het stadsmuseum. Een zeldzaam artistiek archief van de stad en het omringende landschap in de jaren '50 en '60, en aanleiding voor een eerbetoon aan deze veelzijdige kunstenaar.

Het Bredase oeuvre van Clemens Merkelbach geeft een hoogstpersoonlijk beeld van de veranderende stad en haar omgeving in de jaren '50 en '60. Hij verbeeldt

gebouwen, neogotische kerken en landschappen in en rond Breda, de stad waar hij opgroeit en aan de academie St.-Joost studeert. In zijn aandachtige tekeningen, schetsen en schilderijen is de diepe verbondenheid van Clemens Merkelbach met zijn directe omgeving voelbaar. Hij verbeeldt zijn omgeving op veelzijdige wijze en in verschillende technieken. Soms rustig en beheerst, dan bijna driftig en vol gevoel. Veel collega-kunstenaars zoeken in de jaren '50 de abstractie op, maar Merkelbach blijft trouw aan het figuratieve. In zijn werk hebben het impressionisme en expressionisme niets van hun actualiteit verloren.

In Clemens Merkelbach - Verstillings en verandering is te zien hoe Merkelbach zijn liefde voor de neogotiek overbrengt, maar ook de afbraak van neogotische architectuur vastlegt. Merkelbach is een intuïtieve kunstenaar die de schoonheid ziet in gebouwen waarvan de waarde pas veel later algemeen is erkend. Als de neogotiek definitief uit de mode lijkt, tekent hij de Barbarakathedraal en Maria Hemelvaartkerk voor de afbraak en tijdens hun sloop. Zo zorgt hij dat deze kerken na hun sloop op papier blijven voortbestaan. Tegelijkertijd laat hij zien hoe het slooproces de stedelijke omgeving definitief verandert. De tentoonstelling neemt de bezoeker mee in de herinneringen van Clemens Merkelbach tijdens zijn eerste artistieke jaren in Breda. Hier legt hij de basis voor zijn kunstenaarschap, dat na zijn verhuizing naar Amsterdam in 1958 verder wordt ontwikkeld.

Clemens Merkelbach groeit op in Breda aan de Haven, in een 18e-eeuws pand tegenover de Barbarakathedraal van Pierre Cuypers. De achterzijde kijkt uit op de toren van de Grote Kerk. De ligging van het huis is sterk bepalend voor het leven en het werk van de kunstenaar. In zijn jonge jaren komt Merkelbach dagelijks in de Barbarakathedraal. Hij raakt gefascineerd door de schoonheid van neogotische gebouwen. Ook het ouderlijk huis, de idyllische achtertuin en het uitzicht op de Grote Kerk maken een blijvende indruk op hem.

Van 1954 tot 1958 studeert Merkelbach aan St.-Joost. Bij zijn afstuderen ontvangt hij de St.-Joostpenning van de stad Breda voor de serie expressieve tekeningen van de Barbarakathedraal en de interieurs van zijn ouderlijk huis.

De tentoonstelling belicht ook de invloeden van zijn docenten Jan Sleper en Feitze de Bruijn. In de Brabantse landschappen is de invloed van Vincent van Gogh te zien.

Ter gelegenheid van de tentoonstelling verschijnt de publicatie Clemens Merkelbach van Enkhuizen - Verstilling en verandering met teksten van Dingeman Kuilman, Linda Eversteijn, Peter van Dael en Bernadette van Hellenberg Hubar. De publicatie is ontworpen door Rob van Hoesel en is verkrijgbaar in de winkel van het museum.

Uit [Het Stadsblad \(Breda\)](#), 2 augustus 2019.

PDF bvhh.nu